

## KNJIŽNA IN DRUGA POROČILA

Dimitr Krandžalov, Jak se ze staré pevnosti v Aboby stala Pliska (pos. odtis iz Sbornika Vysoké školy pedagogické v Olomoucu, Historia IV, 1957, 22 str., z ruskim in nemškim povzetkom ter 9 slikami).

Avtor, Dimitr Krandžalov, ki meni, da stara trdnjava pri Abobi ni bila prva prestolnica starobolgarske države, kritizira v tem članku zaključke K. Škorpila in Th. I. Uspenskega. V obrisih podaja v tem kratkem članku zgodovino raziskovanj, ki jih je opravil Škorpil v bližini bolgarske vasice Abobe z ruskim bizantologom Uspenskim, ki je tedaj bil direktor Ruskega arheološkega inštituta v Carigradu. Škorpilu očita avtor nacionalne vzroke, da je tamkajšnje, predvsem gradbene ostaline, ki naj bi pripadale tako kasnoantičnim kakor tudi bizantinskim stavbam raznih časov, pripisal kaganu Omortagu kot osnovatelju Pliske. Iz podobnih vzrokov, misli avtor, so tamkajšnja tako imenovano »veliko baziliko« pripisali knezu Borisu. Kot dokaz za nepravilnost gledišč Škorpila in Uspenskega trdi avtor, da so vsi tukaj najdeni novci in svinčeni pečati bizantinskega izvora ter da pripadajo šele 10. in začetku 11. stoletja.

Nesporno je, da bo potrebno v marsičem revidirati tako starejše najdbe kakor tudi starejša mnenja ne samo v zvezi z Abobo, temveč tudi druga. Zdi se mi pa, da avtor ni dokazal absolutno zmotnost sklepov Škorpila in Uspenskega. Način podajanja je namreč preveč polemičen z namenom, dokazati samo, da Aboba ni Pliska, toda brez kakršnih koli materialnih dokazov. Najdeni novci in pečati pač lahko dokazujejo, da je Aboba bila uporabljana tudi še v 10. in 11. stoletju. Sam avtor namreč trdi, da pripada del arhitekture tudi še kasnoantičnemu času. Toda tudi ta čas ni dokumentiran z novci.

Ali je Aboba v resnici Pliska ali ne, bo pokazala detajlna analiza vseh starejših najdb. Ravno tako bo revizija pokazala popolnejšo sliko in datacijo. Pri tem pa ne bo niti malo zmanjšano delo in pomen znanstvenega delavca Škorpila v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ki je Abobi posvetil vse svoje življenje.

J. Korošec

Rad Vojvodjanskih muzeja 5, Novi Sad 1956, 500 str.

V isti razporeditvi in isti tehnični opremi je izšel tudi peti zvezek glasila Vojvodjanskih muzejev. Zamuda je sicer precejšnja, kar je pa treba pripisati raznim tehničnim in mogoče finančnim vzrokom.

Arheoloških razprav, člankov ter poročil je tudi v novi številki manjše število glede na prve številke tega glasila. Vendar je tudi tu arheologija zastopana še kar v zadostni meri. Najbolje je zastopana kovinska doba, medtem ko nekatere druge dobe ali sploh niso zajete, ali pa samo v poročilih.

Med arheološkimi razpravami obravnava Milutin Garašanin v članku »O pokreklju bronzanodopskih sudova sa dve drške na jugoistoku Evrope«, izvor nekaterih posod, predvsem čas z dvema ročajema. Na osnovi njihove razširjenosti na Balkanskem polotoku in v Mali Aziji sklepa, da je ta oblika jugovzhodnega izvora, od koder se je potem razširila v Makedonijo, Srbijo in Bolgarijo, kasneje pa tudi severno od Donave. Glede na prodiranje tega tipa z juga proti severu ter vrste drugih pojavov, je avtor skušal postaviti tudi relativno kronologijo raznih kulturnih skupin severno od Donave. Kot temelj mu je pritem služila bubanjsko-humska skupina, v kateri se ravno tako javljajo posode ali čaše z dvema ročajema.

Draga Garašanin obravnava v članku »O jednom specijalnom tipu koplja ranog halštatskog perioda« razširjenost tipoloških variant bronastih suličastih osti posebnega tipa, ki imajo dvojno rebro na listu osti.